

DOI: 10.7251/GFP1707163I

UDC: 343.21(497.6 RS)

Originalni naučni rad*Datum prijema rada:*
10. april 2017.*Datum prihvatanja rada:*
22. jun 2017.

Pojedina rješenja u nacrtu krivičnog zakonika Republike Srpske

Rezime: U radu se iznosi tekst i analiza pojedinih karakterističnih rješenja prema trenutnoj verziji Nacrta novog Krivičnog zakonika Republike Srpske, koji je izradila radna grupa pri Ministarstvu pravde Republike Srpske. Riječ je o ovim institutima iz opšteg dijela: izricanje kazne zatvora do šest mjeseci, zabrana upravljanja motornim vozilom, sticaj i produženo krivično djelo i mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi. S obzirom da se kod skoro svega navedenog odstupa od višedecenijskih ustaljenih principa i stavova pravne nauke i sudske prakse očekujemo da će ta rješenja izazvati značajnu pažnju ali i prouzrokovati određene probleme u praktičnoj primjeni. Smatrajući da su neka od izabranih i obrađenih rješenja nepotrebna, a druga nedorečene i neodređena, ovim radom želimo da skrenemo pažnju naučne i stručne javnosti radi formiranja stava o stvarnoj potrebi da se takva rješenja zaista i usvoje.

Ključne riječi: nacrt, instituti, sticaj, produženo djelo.

*Prof. dr***Veljko Ikanović**

*Vanredni profesor,
Fakultet pravnih nauka,
Panevropski univerzitet
Apeiron Banja Luka, BiH
i sudija Vrhovnog suda
Republike Srpske
veljko.i.ikanovic@apeiron-edu.eu*

UVOD

Prema obrazloženju koje je dato uz Nacrt krivičnog zakonika Republike Srpske (u daljem tekstu Zakonik) razlozi za njegovo donošenje su ti što je važeći Krivični zakon Republike Srpske¹ (KZ RS) iz 2003. godine mijenjan šest puta, a u međuvremenu se ukazala potreba da se on uskladi sa trenutnim tendencijama u društvu, kao i sa direktivama Evropske unije koje propisuju pravila za pojedine vrste krivičnih djela. Radna grupa² koje je imala ovaj zadatak izvršila je odgovarajuće izmjene u opštem i posebnom dijelu i izradila tekst Zakonika, a ne Zakona kao što je bilo predviđeno Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2016. godinu i kao što se u obrazloženju nacrta na više mjesta spominje. Zašto se radna

¹ Službeni glasnik Republike Srpske, broj. 49/03, 108/04, 37/06, 73/10, 1/12 i 37/13.

² Prof. dr Miloš Babić, sudija Suda Bosne i Hercegovine, predsjednik radne grupe i prof. dr Ivanka Marković, redovni profesor Pravnog fakulteta u Banjoj Luci, Obren Bužanin, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske, Branko Perić, sudija Suda Bosne i Hercegovine i Miodrag Bajić, zamjenik glavnog republičkog javnog tužioca – specijalni tužilac, članovi radne grupe.

grupa opredijelila da ponudi Zakonik umjesto Zakona, obrazloženje o tome ne govori.

Prema tom obrazloženju novine u ovom Zakoniku iz materije opšteg dijela odnose se na oduzimanje imovinske koristi, oduzimanje predmeta ili sredstava koja su korišćena za izvršenje krivičnog djela ili su za to bila namijenjena, kao i sredstava koja su nastala njihovim izvršenjem. Kao nova kazna uvedena je kazna zabrane upravljanja motornim vozilom, kao i mogućnost da se izrečena kazna zatvora u trajanju do jedne godine može izuzetno izvršiti i u prostorima u kojima osuđeni stanuje (kućni zatvor). Kao nova mjera bezbjednosti, propisana je mjera zabrane prisustvovanja određenim sportskim priredbama ali je i vraćena ranija mjera obaveznog psihijarijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, o čemu obrazloženje nije dato. Ovim zakonikom uspostavlja se takođe i vođenje evidencije lica koja su pravosnažno osuđena za krivična djela učinjena na štetu polnog integriteta djeteta. Ono o čemu nije dato obrazloženje jesu izmjene u režimu izricanja kazne zatvora do šest mjeseci (može se izreći samo izuzetno), odmjeravanju kazne za djela u sticaju, produženom krivičnom djelu i još nekim institutima, pa je ostalo nerazjašnjeno zašto su mijenjana dosadašnja zakonska rješenja.

U Posebnom dijelu Zakonika, uvode se i nova krivična djela kao što su: genitalno sakaćenje žena i prinudna sterilizacija, krivično djelo proganjanja, krivično djelo udruživanja radi vršenja krivičnih djela trgovine ljudima i djecom, krivično djelo polna ucjena, krivično djelo zadovoljenje polnih strasti pred djetetom, krivično djelo prinudno zaključenje braka, krivično djelo zlostavljanje na radu, krivično djelo krađa električne energije ili gasa, kao i krivično djelo dogovaranje ishoda takmičenja. Takođe se propisuju i nova krivična djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Republike Srpske, kao i krivična djela protiv terorizma, krivična djela nenamjenskog korištenja budžetskih sredstava i nezakonitog povlašćivanje privrednih subjekata, krivična djela izazivanja nereda, nasilničkog ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu i izvršenje krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja, krivična djela ugrožavanja životne sredine nepropisnim građenjem objekata i postrojenja, uništenja ili oštećenja zaštićenih prirodnih vrijednosti ili dobara, uništenja staništa, protivzakonitog iznošenja ili unošenja strogo zaštićenih biljaka, životinja ili genetski modifikovanih organizama i ugrožavanja ozonskog omotača. Osim toga izvršene su i izmjene kod pojedinih krivičnih djela, kao što su ugrožavanje javnog saobraćaja, koje u mnogome mijenjaju osnovne elemente bića tog djela (u obrazloženju se o tome ne govori).

ZABRANA UPRAVLJANJA MOTORNIM VOZILOM

Ne napuštajući dosadašnji dualitet krivičnih sankcija (kazne u mjere bezbjednosti) Zakonik, iz nerazumljivih razloga, jednu tradicionalnu mjeru bezbjednosti, kao što je zabrana upravljanja motornim vozilom, iz mjera bezbjednosti prevodi u kaznu³. Ne samo da je prevodi i propisuje kao kaznu već joj daje mjesto isključivo sporedne kazne koja se može izreći zajedno sa kaznom zatvora, novčanom kaznom ili uslovnom osudom.⁴ To da se jedna kazna može izricati samo kao sporedna do sada nije bilo uobičajeno u domaćem krivičnom zakonodavstvu. Bilo je moguće samo da se novčana kazna izriče i kao glavna i kao sporedna. Postavlja se pitanje gdje je ratio ovakvog rješenja jer je mjera bezbjednosti na jednostavan, jasan i efikasan način zadovoljavala sve potrebe kaznene politike i zaštite društva

³ Član 42. stav 4. Zakonika.

⁴ Član 44. stav 3. Zakonika.

od ovih krivičnih djela. Zašto se jedno dobro i ustaljeno rješenje ruši, kvari i iz sumnjivih razloga, koje pravna nauka i struka nisu zahtijevale, uvodi u krivično zakonodavstvo.

Prema odredbi člana 51. stav 1. Zakonika ova kazna se može izreći učinioocu krivičnog djela ugrožavanja javnog saobraćaja u trljanju od jedne do pet godina, a ako je nastupila smrt jednog ili više lica onda u trajanju od tri do petnaest godina. Kada pogledamo najtežu zapriječenu kaznu zatvora za ovo krivično djelo vidjećemo da ona iznosi dvanaest godina⁵. Kako sud uz tu kaznu, kao glavnu, može izreći i kaznu zabrane upravljanjem motornim vozilom, kao sporednu, proizilazi da se sporedna kazna može izreći u dužem trajanju od glavne! Pitamo se kako je to moguće, čime se opravdava, koji je cilj ovakvog rješenja. Zakonodavac ne nudi odgovor u obrazloženju nacrtu Zakonika, ali je očigledno da bezuspješno pokušava da prevlada sukob između kazne i mjere bezbjednosti, ostajući dijelom u ovoj drugoj sankciji. Smatramo da je ovo pogrešno, kao i u cjelini samo rješenje da se mjera bezbjednosti pretvara u kaznu, i da sporedna kazna nikako ne bi smjela biti vremenski duža od glavne kazne.

Ovdje našu pažnju privlači stav 5. gdje se propisuje da ako je osuđeni upravljao motornim vozilom u periodu dok traje zabrana, sud će ovu kaznu zamijeniti kaznom zatvora tako što će za svakih šest mjeseci zabrane upravljanja motornim vozilom odrediti jedan mjesec zatvora. Ovim se jedna sporena kazna zamjenjuje glavnom, što nije prihvatljivo rješenje. Ovo pogotovo ako je kao glavna kazna izrečena kazna zatvora, jer ćemo tada imati situaciju da uporedo egzistiraju dvije kazne zatvora koje su izrečene za isto krivično djelo. To otvara niz pitanja, kako u fazi odmjerenja i izricanja, tako i u fazi izvršenja te kazne, koja se sudaraju sa osnovnim načelima opšteg dijela samog Zakonika. To nam govori da se zakonodavac već u startu susreo sa problemom izvršenja te kazne koji prevazilazi na jedan neuobičajen, pa i neprihvatljiv način.

U stavu 3. Zakonika se kaže da pri izricanju uslovne osude, sud može odrediti da će se uslovna osuda opozvati ako osuđeni prekrši zabranu upravljanja motornim vozilom. Smatramo da odredbi o opozivanju uslovne osude ovdje uopšte nije bilo mjesto. Ako je trebalo da se propisuje opozivanje iz ovih razloga onda je to trebalo učiniti kod opozivanja uslovne osude ili dodatnih uslova uz uslovnu osudu, ali nikako u okviru odredaba o ovoj kazni.

Posebno je kontroverzan stav 6. koji propisuje šta ova kazna sadrži, proširujući zabranu upravljanja motornim vozilom na oduzimanje i zabranu izdavanja vozačke dozvole. Ovo samo govori da ni autori teksta Zakonika nisu sigurni kako treba jednu mjeru bezbjednosti prevesti u kaznu. S druge strane opravdano se postavlja pitanje pravne sigurnosti, jasnoće i određenosti zakonske norme koja po svojim elementima određuje sadržinu kazne u sistemu krivičnih sankcija. Smatramo da ovako određena ona nije jasna, jer je razdvojena u dva nepovezana stava istog člana, da je suprotna osnovnim načelima samog Zakonika, a uz to je nomotehnički pogrešna.

IZUZETNO IZRICANJE KAZNE ZATVORA DO ŠEST MJESECI

Novi Zakonik napušta ranije rješenje prema kome se izrečena kazna zatvora koja ne prelazi šest mjeseci, može na zahtjev osuđenog zamijeniti novčanom kaznom.⁶ Ovo rješe-

⁵ Član 403. Stav 4. Zakonika.

⁶ Član 33. stav 2. KZ RS.

nje jeste bilo kontroverzno, kako u materijalnom tako i u procesnom pogledu i izazivalo je niz teškoća u praktičnoj primjeni. O tome se polemisalo na mnogim naučnim i stručnim skupovima, a i ovaj autor je u više naučnih radova ukazivao na nedorečenost takvog rješenja i potrebu njegovog redefinisavanja.⁷ Ovom problematikom se bavio i Vrhovni sud Republike Srpske zauzimajući stavove u svojim odlukama kada je rješavao po žalbi na rješenja o zamjeni kazne zatvora novčanom kaznom⁸, sa ciljem ujednačavanja sudske prakse. U tom pogledu rezultati su bili skromni jer većinu tih odluka donose osnovni sudovi i one nisu predmet ispitivanja po žalbi od strane Vrhovnog suda, a prema nezvaničnim saznanjima autora ovog rada stavove Vrhovnog suda svi sudovi nisu poštovali.

Dakle, opravdano napuštajući ranije rješenje zakonodavac je sada propisao da kaznu zatvora do šest mjeseci sud može izreći samo ako posebne okolnosti djela i učinioca pokazuju da je ovu kaznu neophodno izreći. Pri ocjeni da li je kazna neophodna, sud posebno cijeni da li se novčanom kaznom ili uslovnom osudom može postići svrha kažnjavanja, odnosno da li će se novčana kazna moći izvršiti.⁹ Radi se o djelimično modifikovanom i pomalo nejasnom rješenju urađenom po ugledu na slično rješenje u njemačkom Krivičnom zakoniku, koje je u tom zakoniku smješteno u odredbe o odmjeravanju kazne, gdje po našem mišljenju stvarno i pripada. Ovdje je, ustvari, isključeno izricanje kratkotrajne kazne zatvora do šest mjeseci, osim ako je to neophodno, s tim da se umjesto te kazne izriče novčana kazna ili uslovna osuda. Ostaje nejasno zašto je ovdje uopšte uvedena i uslovna osuda za koju su posebno propisani uslovi izricanja i opozivanja. Što se tiče djela za koja će sud izreći novčanu kaznu smatramo da ovakvo zakonsko rješenje upućuje na ona krivična djela za koja se novčana kazna po redovnom redu stvari može izreći, uključujući i odredbe o ublažavanju kazne.

STICAJ KRIVIČNIH DJELA

Pravilo je da se učiniocu koji sa jednom ili više radnji učini više krivičnih djela, za sva ta djela istovremeno sudi i izriče jedinstvena kazna. U pogledu pravila za odmjeravanje kazne za djela u sticaju domaće krivično pravo primjenjuje jedinstvena pravila za odmjeravanje kazne za obje vrste sticaja (idealni i realni).

Što se tiče načina utvrđivanja jedinstvene kazne za krivična djela u sticaju Krivično pravo Republike Srpske prihvata da se to radi tako da se prvo za svako krivično djelo posebno utvrdi kazna u granicama zakonom propisane kazne za to djelo, pa se onda izriče jedinstvena kazna za sva djela.¹⁰

⁷ Vidi više o tome u: V. Ikanović, Zamjena izrečene kazne zatvora novčanom kaznom i radom za opšte dobro na slobodi, Glasnik pravde br. 10 – 11, Banja Luka, 2003., str. 205 – 209; V. Ikanović, Zamjena izrečene kazne zatvora novčanom kaznom u krivičnom zakonodavstvu u Bosni i Hercegovini, Pravna riječ, broj 37/2013, godina H, Banja Luka 2013., str. 303 – 317; V. Ikanović, Alternativne sankcije u raskoraku između normativnog i stvarnog, Godišnjak Fakulteta pravnih nauka, godina 5, broj 5, Banja Luka, 2015, str. 124 – 137.

⁸ Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj: 12 0 K 004396 15 Kж2 i 11 0 K 012323 14 Kж od 26.11.2014. godine.

⁹ Član 46. stav 3. Zakonika.

¹⁰ D. Jovašević, V. Ikanović, Krivično pravo Republike Srpske – Opšti deo, Banja Luka, 20012., str. 289 – 292.

U drugoj fazi odmjeravanje jedinstvene kazne za sva djela u sticaju vrši se po posebnim pravilima gdje se razlikuju:

a) sistem apsorpcije – preuzimanje svih kazni od najteže kazne gdje se prvo odmjerava kazna za svako djelo u sastavu sticaja, pa se onda izriče kao jedinstvena najteža utvrđena kazna koja apsorbuje sve ostale lakše kazne,

b) sistem asperacije – najprije se odmjerava kazna za svako djelo u sticaju, pa se zatim najteža utvrđena kazna povećava, ali tako da ne dostigne zbir pojedinačno određenih kazni, niti da prijeđe opšti zakonski maksimum te vrste kazne. Ovaj sistem se primjenjuje kod odmjeravanja kazne lišenja slobode i

c) sistem kumulacije (zbrajanje kazni) – prvo se odmjerava kazna za pojedina djela u sticaju, pa se zatim sve te kazne sabere i tako se dobije jedinstvena kazna koja se izriče učiniocu tih djela. Ovaj sistem se primjenjuje kod novčane kazne, a izuzetno i kod kratkih kazni zatvora.

U članu 56. Zakonik je propisao pravila za odmjeravanje kazne za djela u sticaju koja se u određenim segmentima razlikuju od ranijeg zakona i ne odgovaraju u potpunosti ni jednom od gore navedenih sistema. To se odnosi na stav 2. ovog člana gdje je propisano da ako je za dva ili više krivičnih djela utvrdio kazne zatvora preko deset godina čiji zbir prelazi 25 godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dostići zbir pojedinačno utvrđenih kazni zatvora, niti prijeći 45 godina. Ovim se odstupa od pravila sadržanog u stavu 3. da ako je sud za krivična djela u sticaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedinačno utvrđene kazne, ali ne smije dostići zbir utvrđenih kazni niti prijeći dvadeset godina zatvora. Ovo je i u direktnoj suprotnosti sa članom 45. stav 1. Zakonika gdje je propisano da se kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od dvadeset i pet do četrdeset i pet godina može propisati za najteža krivična djela i najteže oblike teških krivičnih djela učinjenih umišljajno.

Ovdje se miješaju dvije vrste kazni koje su potpuno različite po svojoj prirodi i sadržini, omogućava se izricanje vrste kazne koja nije propisana ni za jedno od krivičnih djela u sticaju. Sve to je suprotno i načelu zakonitosti iz člana 2. stav 2. Zakonika da se nikome ne može izreći kazna ili druga krivična sankcija koja nije bila određena tim zakonom. Na taj način se omogućava da se učiniocu krivičnog djela izrekne sankcija koja nije bila određena ni za jedno djelo počinjeno u sticaju. S druge strane, kazne zatvora preko deset godina mogu biti utvrđene i za „obična“ krivična djela, koja po svojoj prirodi nisu najteža niti su najteži oblici teških krivičnih djela, pa ostaje nejasno kako je to moguće za njih izreći kaznu dugotrajnog zatvora (npr. za više krivičnih djela teške krađe i slično). Ovim se samo nepotrebno i suprotno pravilima nauke krivičnog prava, ali i samog Zakonika pravi stroži zakon.

PRODUŽENO KRIVIČNO DJELO

Produženo krivično djelo je u krivičnom pravu bivše SFRJ stvoreno kao pravna konstrukcija sudske prakse i nikada nije bilo definisano krivičnim zakonodavstvom.¹¹ Ovo je bio

¹¹ D. Jovašević, V. Ikanović, Krivično pravo Republike Srpske – Opšti deo, Banja Luka, 20012.,

ispravan stav tadašnjeg zakonodavca jer smatramo da je zbog složenosti i nepredvidivosti svih životnih situacija nemoguće dati sve njegove elemente unaprijed. Određeni problemi koji su se javljali u praksi uspješno su rješavani stavovima najvišeg suda tadašnje države.

Tako su problemi koji se postavljaju u vezi sa konstrukcijom produženog krivičnog djela bili su predmet razmatranja na savjetovanju u Vrhovnom sudu Jugoslavije održanom 7-9. decembra 1965. godine. Kao rezultat ovog savjetovanja uslijedili su i zaključci koji su u saglasnosti sa pravnom teorijom i koji imaju veliki značaj za praksu. Ovdje te zaključke nećemo navoditi i samo na njih upućujemo čitaoca. O tome koliko su ti zaključci bili kvalitetni i kako su razriješili dileme prakse govori i Pravno shvatanje Krivičnog odeljenja Vrhovnog suda Srbije od 13.11.1991. godine da je konstrukcija produženog krivičnog djela je na jasan i sveobuhvatan način definisana navedenim zaključcima, koji su prihvaćeni u praksi sudova i bez posebnih teškoća do sada primjenjivani. Shodno tome ovaj sud, po našem mišljenju ispravno, smatra kako nema potrebe za redefinisanjem pojma produženog krivičnog djela ni za određivanje nekih novih kriterijuma za ocjenu kada će se ovaj pravni institut primijeniti.

Krivični zakon Republike Srpske¹² od 01. jula 2003. godine nije propisivao produženo krivično djelo ali je to učinio izmjenama i dopunama iz 2010. godine (čl. 42a.).¹³ Ovo rješenje je bilo dosta loše¹⁴ pa, očigledno uočavajući propuste, zakonodavac 2013. godine ponovo uređuje ovaj institut tako što u članu 11. Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Republike Srpske¹⁵ preuzimajući definiciju iz Krivičnog zakonika Srbije.

Različito od ranijih zakona Zakonik je u članu 57. ponovo definisao produženo krivično djelo. Nije nam namjera da se ovdje bavimo elaboriranjem kompletnog instituta već ćemo ukazati samo na neke elemente za koje smatramo da su krajnje kontroverzni i da će sigurno u praksi prouzrokovati velike probleme.

Prvo ukazujemo na odredbu stav 2. citiranog člana koja kaže da produženo krivično djelo ne mogu činiti krivična djela protiv života i tjelesnog integriteta, polne i druge slobode čovjeka. Time se potpuno odstupa od ranijeg zakonskog rješenja ali i od ustaljenih staništa sudske prakse koja su pažljivo i oprezno stvarana godinama i provjerena od strane najviših sudskih instanci. Ovo je i ranije važno kao pravilo ali postojali su izuzeci koji su omogućavali primjenu ovog instituta kada je to logično, prirodno i opravdano. Tako je kod složenog krivičnog djela razbojništva izvršenog protiv istog lica bilo moguće konstruisati produženo krivično djelo, bez obzira što su sila i prijetnja uperene protiv ličnih dobara (života ili tijela). Sada to više nije moguće i uvijek će se raditi o sticaju dva ili više tih krivičnih dijela što nije životno i logično s obzirom na vremenski kontinuitet, oštećenog, umišljaj i slično (npr. tri radnje koje su preduzete prema istom licu u toku jedne noći i slično).

str. 208 – 210.

¹² Službeni glasnik Republike Srpske br. 49/2003, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10 i 1/12.

¹³ Službeni glasnik Republike Srpske br. 73/10.

¹⁴ Više o tome u: V. Ikanović, G. Gajić, Produženo krivično djelo u krivičnom zakonodavstvu Republike Srpske, Godišnjak Fakulteta pravnih nauka, broj 6, Banja Luka, 2016., str. 140 – 150.

¹⁵ Službeni glasnik Republike Srpske broj 67/13.

Slično je i kod krivičnog djela protiv polnog integriteta (ranije protiv dostojanstva ličnosti i morala), kada se radi o istom oštećenom licu, uz ispunjenje i drugih pretpostavki koje grade konstrukciju produženog djela (jedinstveni umišljaj, vremenski kontinuitet i ostalo). Krivično djelo silovanja je svršeno prodiranjem polnog organa učinioca u polni organ lica nad kojim se vrši obljuba. Međutim, moguće je, a što se u životu i sudskoj praksi često dešavalo, da jedno lice više puta u istom danu ili noći, bez fizičkog udaljavanja iz prostorije ili lica mjesta, izvrši obljubu nad istim licem, koristeći istu priliku, prinudu i slično. To se uvijek kvalifikovalo kao jedno krivično djelo silovanja što realno odslikava jedan životni događaj i određuje ga u krivičnopravnom smislu. Sada će dvije ili više obljuba nad istim licem, iste večeri, u istoj prostoriji, uz postojanje jedinственог umišljaja biti kvalifikovane kao tri krivična djela silovanja, u sticaju. Ovo ne samo da nije logično već je i protivno osnovnim postavkama o radnji izvršenja, posljedici, uzročnoj vezi i vinosti. Ovako postupajući zakonodavac je bez opravdanog razloga zakon učinio strožim od bilo kog zakona koji je do sada bio na snazi na ovim prostorima.

Posebno je kontroverzan za materijalno krivično pravo stav 7. kojim je propisano da u sastav produženog krivičnog djela ne mogu ulaziti krivična djela izvršena nakon podizanja optužnice. Optužnica je akt tužioca, ona nije presuda, može se mijenjati tokom cijelog postupka, optuženog štiti pretpostavka nevinosti ali i pravo na pravično suđenje što mu se na ovaj način uskraćuje. Ovakvim rješenjem se tužilac kao stranka oslobađa obaveze da u sastav krivičnog djela uključi i one radnje koje tu pripadaju, daje mu se pravo da on, nezavisno od suda, stvara konstrukciju produženog krivičnog djela što je isključiva nadležnost suda da to riješi presudom. Osim toga, prema procesnom zakonodavstvu sprovođenje jedinственог postupka ako postoji više optužnica je pravilo. Ovim se stvara situacija da se po dvije ili više optužnica vodi jedinственог postupak za krivična djela koja, po svim pravilima nauke i materijalnog zakonodavstva, čine sticaj krivičnih djela, a da se Zakonikom onemogućava primjena tih pravila. S obzirom na rečeno matramo da ovu odredbu u prijedlogu Zakonika treba brisati.

OBAVEZNO PSIHIJATRIJSKO LIJEČENJE I ČUVANJE U ZDRAVSTVENOJ USTANOVI

Zakonik ponovo vraća u domen materijalnog krivičnog zakonodavstva i pod nadležnost sudova, ranijom reformom neopravdano prognanog, učinioca koji je krivično djelo učinio u stanju neuračunljivosti.¹⁶ Sve što je propisano o sadržini i primjeni ove mjere prestavlja ponovno prihvatanje istog instituta iz našeg domaćeg krivičnog zakonodavstva koje je važilo do reforme iz 2003. godine. Ovo rješenje je dobro, jedino ostaje da se uskladi procesno i sporedno zakonodavstvo koje za sada ne omogućava primjenu ove mjere.

ZAKLJUČAK

Promjena materijalnog krivičnog zakona je uvijek ozbiljan i složen posao koji zahtijeva određeno vrijeme, stručnost njegovih kreatora, jasan cilj zakonodavca i zainteresovanost stručne i naučne javnosti da kroz javnu raspravu ali i na drugi način svojim korisnim sugestijama i kritikama pomogne u njegovoj izradi.

¹⁶ Član 74. Zakonika.

Zakonodavac nas svojim obrazloženjem uvjerava da su postojale stvarne potrebe da se pristupi odgovarajućim izmjenama dosadašnjeg Krivičnog zakona RS, što i sami prihvatamo kao opravdano. Međutim, stiče se utisak da se u izmjenama otišlo u nekom drugom pravcu koji nije opravdan stvarnim potrebama, da su određene izmjene učinjene i mimo same odluke u kom pravcu treba da se to čini. U tom uvjerenju nas učvršćuje i to da se mijenja i sam naziv zakona u Zakonik, što nije samo terminološka već suštinska izmjena. Osim toga pojedine učinjene izmjene, na koje smo se kritički osvrnuli su, blago rečeno, teško prihvatljive kao potrebne i opravdane, a posebno kao kvalitetne i u praksi upotrebljive.

Dok pišemo ovaj rad nacrtu Zakonika u toku je javna rasprava, koja se održava na više mjesta u Republici Srpskoj. Očekujemo da će se na toj raspravi dati korisne sugestije da se određena loša rješenja poprave, a da će radna grupa uvažiti one primjedbe koje su opravdane i dobre. Samo na taj način može se doći do kvalitetnog Zakonika ili zakona, jer u suprotnom dobićemo jednu lošu kompilaciju srpskog i hrvatskog materijalnog krivičnog zakona, sa niz loših i neodrživih domaćih inovacija, o kojima ovdje za sada nije bilo govora.

LITERATURA

- Buturović, J., (1980). Produženo krivično djelo. Beograd.
- Jovašević, D., Ikanović, V. (2012). Krivično pravo Republike Srpske – Opšti deo. Banja Luka: Fakultet pravnih nauka Panevropskog univerziteta „Apeiron“ Banja Luka.
- Mrvić Petrović, N. (2007). Krivično pravo. Beograd.
- Novoselec, P. (2004). Opći dio kaznenog prava. Zagreb.
- Selinšek, Lj. (2007). Kazensko pravo, Splošni del in osnove posebnega dela. Ljubljana.
- Pavišić, B., Grozdanić, V., Veić, P. (2007). Komentar Kaznenog zakona. Zagreb.
- Nacrt Krivičnog zakonika Republike Srpske.

Prof. Veljko Ikanović Ph.D

Associate Professor, Faculty of Law Sciences, Pan-European University Apeiron Banja Luka, BiH and Judge of the Supreme Court of Republika Srpska; mail: veljko.i.ikanovic@apeiron-edu.eu

Some Solutions in the Draft of Criminal Code of the Republic of Srpska

Abstract: The paper presents the text and analysis of individual characteristic solutions according to the current version of the Draft of the new Criminal Code of Republika Srpska, which was drafted by the working group of the Ministry of Justice of Republika Srpska. It's about these institutes from the general part: pronouncement of imprisonment for up to six months, prohibition of driving a motor vehicle, acquisition and prolonged criminal offense and the safety measure of compulsory psychiatric treatment and care in a health institution. Given that almost all of the foregoing is deviating from the multiannual established principles and attitudes of legal science and jurisprudence, we expect that these solutions will cause considerable attention but also cause certain problems in practical application. Considering that some of the selected and processed solutions are unnecessary and the other undefined and undetermined, this paper aims to draw the attention of the scientific and professional public in order to form a view on the real need for such solutions to be truly adopted.

Key words: draft, institutes, acquisition, prolonged criminal offense.